26. 4. 2007

ID: 47722

Právo na dorovnání

Rozhodne-li se menšinový akcionář podat žalobu podle ustanovení § 220k odst. 1 obch. zák., za situace, kdy výše poskytnutého vypořádání je doložena znaleckým posudkem, musí mít k dispozici informace nasvědčující tomu, že je znalecký posudek (a tedy i výše přiměřeného vypořádání), nesprávný. Na základě takových informací si potom musí učinit alespoň hrubou představu o tom, jakého vypořádání se má domáhat. Pokud následně vyjde v řízení najevo (např. na základě posudku znalce ustanoveného soudem), že žalobci náleží dorovnání v jiné výši, než požaduje, nic nebrání tomu, aby vzal žalobu částečně zpět anebo aby ji rozšířil o potřebnou částku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Odo 1332/2005, ze dne 7.3.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelů 1. Dr. V. K. a 2. Dr. M. S., zastoupených advokátem, proti odpůrkyni K. H. zastoupené advokátem, o přezkoumání vypořádání, vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích, sp. zn. 13 Cm 391/2003, o dovolání navrhovatelů proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2005, č. j. 14 Cmo 370/2004 - 83, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Napadeným rozsudkem potvrdil odvolací soud rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. června 2004, č. j. 13 Cm 391/2003 - 61, kterým tento soud zamítl návrh navrhovatelů na přezkoumání výše vypořádání a na určení, že vypořádání ve výši 861,- Kč za akcii o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč není přiměřené, a uložil navrhovatelům zaplatit odpůrkyni na náhradu nákladů řízení 10.150,- Kč. Odvolací soud rovněž uložil navrhovatelům zaplatit společně a nerozdílně odpůrkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 12.805,- Kč. S odkazem na ustanovení § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a ustanovení § 220k a § 220p zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obch. zák.“), odvolací soud shodně se soudem prvního stupně dovodil, že návrh není důvodný pro nedostatek naléhavého právního zájmu, když navrhovatelé mají možnost dle ustanovení § 220k odst. 5 obch. zák. žalovat na plnění, tedy na vypořádání v penězích.

Odvolací soud konstatoval, že podle ustanovení § 220p odst. 2 obch. zák. je hlavní akcionář povinen poskytnout ostatním akcionářům přiměřené vypořádání v penězích. Výše vypořádání v penězích musí být doložena posudkem znalce. Ustanovení § 59 odst. 3 obch. zák. se použije pro jmenování a odměňování znalce obdobně. Podle § 220p odst. 4 obch. zák. se ve smlouvě o převzetí obchodního jmění hlavním akcionářem (dále jen „smlouva o převzetí“) uvádí místo výměnného poměru akcií a lhůty při jejich výměně výše a lhůta vypořádání v penězích; ustanovení § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák. platí přiměřeně. Ve smlouvě o převzetí musí být menšinoví akcionáři upozorněni na to, že mají právo na vypořádání v penězích a právo žádat o přezkoumání výše tohoto vypořádání. Podle § 220k odst. 1 obch. zák., není-li výměnný poměr akcií spolu s případnými doplatky uvedený ve smlouvě o fúzi přiměřený, má každý z akcionářů zúčastněné společnosti vůči nástupnické společnosti právo na dorovnání v penězích. Podle § 220k odst. 5 obch. zák. soudní rozhodnutí, kterým se akcionáři přiznává právo na dorovnání, je pro nástupnickou společnost co do základu přiznaného práva závazné i vůči ostatním akcionářům.

Z odkazu obsaženého v § 220p odst. 4 obch. zák. na § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák. podle odvolacího soudu vyplývá, že menšinoví akcionáři v případě, že vypořádání poskytnuté jim hlavním akcionářem není přiměřené, mají právo na dorovnání v penězích. Odvolací soud dospěl k závěru, že uplatnit toto právo u soudu mohou menšinoví akcionáři žalobou na plnění dle § 80 písm. b) o. s. ř. směřující k definitivnímu řešení sporné záležitosti. Žalobou dle § 80 písm. c) o. s. ř. na určení nepřiměřenosti vypořádání toto právo, dle názoru odvolacího soudu, uplatnit nelze, a to pro nedostatek naléhavého právního zájmu na tomto určení, právě s ohledem na možnost domoci se dorovnání (do přiměřené výše vyrovnání) v penězích.

Odvolací soud uzavřel, že ze zákona nelze dovodit existenci zvláštní určovací žaloby na přezkoumání výše vypořádání. Text ustanovení § 220p odst. 4 poslední věty obch. zák. stanoví, na co musí být menšinoví akcionáři ve smlouvě o

převzetí upozorněni. Nezakládá další práva, pokud jde o vypořádání, která by minoritní akcionáři neměli dle předchozích ustanovení zákona, tj. právo na přiměřené vypořádání v penězích dle § 220p odst. 2 obch. zák. a právo dle § 220p odst. 4 věty čtvrté obch. zák. ve spojení s § 220k odst. 1 obch. zák. na dorovnání v penězích, nebylo-li vypořádání přiměřené.

Menšinový akcionář, který nepovažuje vypořádání, jež mu poskytl hlavní akcionář dle § 220p odst. 2 obch. zák. na základě znaleckého posudku soudem jmenovaného znalce za přiměřené, má podle odvolacího soudu nutně alespoň hrubou představu o správné výši vypořádání. Může si za tímto účelem opatřit znalecký posudek, jak učinili navrhovatelé v souzené věci. Nic mu tedy nebrání podat žalobu na plnění. Nese pochopitelně riziko každého žalobce, že v případě neúspěchu ve sporu ponese jeho náklady.

Z uvedených důvodů odvolací soud podle 219 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali navrhovatelé dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázali na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Namítli, že rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Otázku zásadního právního významu v dovolání výslovně neoznačili, z kontextu dovolání je však zřejmé, že ji spatřují v otázce přípustnosti určovací žaloby ohledně přiměřené výše vypořádání podle § 220p obch. zák.

Dle názoru dovolatelů není správný právní názor odvolacího soudu, podle něhož lze práva podle ustanovení § 220p obch. zák. uplatnit u soudu pouze žalobou na plnění ve smyslu § 80 písm. b) o. s. ř., a to žalobou na dorovnání v penězích podle § 220k obch. zák., nikoliv též určovací žalobou či žalobou speciální. Namítají rovněž posouzení věci v rozporu s hmotným právem, které spatřují v závěru, že práva podle § 220p obch. zák. lze uplatnit pouze žalobou na plnění.

Na podporu svého názoru dovolatelé obsáhle argumentují. Uvádějí, že uplatnění hmotněprávního nároku není přípustné jen způsoby uvedenými v § 80 o. s. ř., ale též na základě ustanovení zvláštního předpisu. Dovozují, že takovým speciálním ustanovením je právě § 220p odst. 4 obch. zák. Žaloba na přezkoumání výše vypořádání tak dle jejich názoru vychází z ustanovení hmotného práva, jež určuje podmínky pro její podání. Není již proto nutné k uplatnění práva dokládat podmínky pro určovací žalobu podle obecné úpravy. Ustanovení § 220p odst. 4 in fine obch. zák. dle názoru dovolatelů definuje dvě práva a stejně tak činí § 220k odst. 1 věta poslední obch. zák., a to právo na přezkoumání výměnného poměru akcií (tedy přezkoumání výše vypořádání v penězích) a právo na určení výše dorovnání v penězích (tedy na určení konkrétní výše doplatku). To podle jejich tvrzení potvrdil i Ústavní soud v rozhodnutí IV. ÚS 720/01, uvedl-li, že „…je (akcionářům) garantována možnost požadovat přezkoumání této přiměřenosti nabídnutého (poskytnutého) vyrovnání v penězích, resp. právo na dorovnání…“ Pokud by zákonodárce chtěl říci, že akcionář, který prokáže nepřiměřenost vypořádání, má právo na dorovnání, vtělil by to podle dovolatelů do právní normy jednodušší formou a nezaváděl by zvláštní právo na přezkoumání.

Podle § 220k odst. 5 obch. zák. je, jak zdůrazňují dovolatelé, rozhodnutí, kterým se akcionáři přiznává právo na dorovnání, co do základu závazné i pro ostatní akcionáře. Kdyby šlo o prostou žalobu na plnění, pak by šlo o „rozhodnutí, kterým je uložena povinnost zaplatit doplatek, nikoliv o rozsudek, kterým se přiznává právo.“ Ustanovení § 220k odst. 5 obch. zák. tak dle názoru dovolatelů znamená rozšíření subjektivní závaznosti rozsudku na vztah mezi hlavním akcionářem a ostatními akcionáři. Tito další akcionáři jsou rovněž adresáty (byť jmenovitě neuvedenými) rozhodnutí o přiměřenosti vypořádání. Tito akcionáři musí obdržet jednoznačnou a jasnou informaci o tom, kolik činí doplatek za jednu akcii, aby mohli vypočíst výši svého nároku na doplatek v poměru k počtu svých akcií. Z výroku rozhodnutí o žalobě na plnění takovou informaci o jednotkové hodnotě vypořádání neobdrží, protože z výroku není seznatelná. Proto je jedinou možností petit na určení, resp. připuštění, že existuje zvláštní řízení o přezkoumání.

Dovolatelé se odvolávají též na obdobnost přezkumu podle § 220p obch. zák. a institutu přezkoumání výše náhrady poskytnuté vlastníkům vyměnitelných dluhopisů podle § 69f odst. 2 obch. zák. či mimostojícím společníkům podle § 190a odst. 3 obch. zák. V obou případech zákon opravňuje osoby tam uvedené domáhat se, aby výši náhrady, resp. přiměřeného vyrovnání „určil soud“. Z toho dovozují, že v obou případech jde o žalobu určovací. Uzavírají, že proto je nutné vykládat právo „žádat o přezkoumání výše vypořádání“ jako právo podat žalobu na určení, přičemž není vyloučeno, aby ji žalující akcionář, podle svého rozhodnutí, spojil s žalobou na plnění, pokud jde o jeho akcie. Rovněž však v zájmu úspory nákladů řízení může vyčkat na výsledek rozhodnutí, kterým bude určena jednotková hodnota doplatku na jednu akcii a pak jako ostatní akcionáři může podat žalobu na doplatek.

Dovolatelé dále polemizují se závěrem odvolacího soudu o tom, že menšinový akcionář, který nepovažuje výši vypořádání, již mu poskytl hlavní akcionář podle § 220p odst. 2 obch. zák., za přiměřenou, má alespoň hrubou

představu o výši tohoto vypořádání, což mu umožňuje na základě důkazů, jež předloží, podat žalobu na plnění. Uvádějí, že v předmětném případu neměli možnost učinit si takovou představu. Na valné hromadě byla k dispozici pouze neúplná výroční zpráva za rok 2002 a znalecký posudek, z něhož bylo zřejmé, že obsahuje závažná metodologická pochybení. Znalecký posudek, jež byl posléze soudu předložen jako důkaz, nemohl být zpracován na základě informací, jež mohli mít dovolatelé k dispozici ke dni podání žaloby, nýbrž na základě informací dostupných později. Byl proto zpracován dodatečně a soudu předán jako důkaz o tom, že navržená výše vypořádání nebyla přiměřená pro pochybení ve znaleckém posudku uvedeném ve smlouvě o převzetí.

Dovolatelé nesouhlasí ani s názorem odvolacího soudu, že tíha důkazního břemene spočívá zcela na navrhovatelích. Dovozují, že žalobu podle § 220k obch. zák., tedy i podle § 220p obch. zák. lze zařadit mezi „společenstevní žaloby“, u nichž se dokazování řídí ustanovením § 120 odst. 2 o. s. ř., tj. mezi řízení, ve kterých soud není odkázán na pouze důkazní návrhy stran, ale důkazy je povinen sám vyhledávat a provádět z moci úřední. Odvolávají se při tom na názory právní vědy (Bureš/Drápal/Krčmář a kol.: Občanský soudní řád. Komentář, C. H. Beck, Praha, komentář k § 220e o. s. ř.), ale i na rozhodovací praxi soudů nižšího stupně (rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 5 Cmo 97/2003). Poukazují též na srovnatelnou německou i rakouskou právní úpravu tzv. Spruchverfahren.

Dovolatelé upozorňují rovněž na souvislosti komunitární. Domnívají se, že odvolací soud měl zvážit aplikaci čl. 234 Smlouvy o založení Evropských společenství (dále jen „Smlouva“), neboť § 220p obch. zák. je hraničním případem fúze, tj. spadá do rámce Směrnice Rady v oblasti práva společností č. 77/91/EHS ze dne 13. prosince 1976 ke koordinaci ochranných ustanovení, která jsou v členských státech předepsána společnostem ve smyslu článku 58 odst. 2 Smlouvy, v zájmu společníků i třetích osob, pro zakládání akciové společnosti a změnu jejího základního jmění (správně kapitálu) s cílem dosáhnout toho, aby tato ustanovení byla vytvářena rovnocenně, ve znění pozdějších novel (dále jen „třetí směrnice“). Konkrétně dovozují, že je třeba aplikovat čl. 22 odst. 1 písm. c) třetí směrnice, z něhož vyplývá právo napadnout neplatnost fúze (zde neplatnost převodu obchodního jmění) žalobou z důvodu porušení zákona. Je tedy vyloučeno, aby podání takové žaloby a vedení sporu o neplatnost převodu obchodního jmění bylo vnitrostátními předpisy vyloučeno či zmařeno, jak se děje v ustanoveních § 220h odst. 3 a 4 obch. zák. ve spojení s § 109 odst. 2 písm. c) věta za středníkem o. s. ř., protože kombinace těchto ustanovení odporuje účelu třetí směrnice zajistit akcionářům účinnou ochranu před fúzí.

Dále dovolatelé polemizují s tím, nakolik je úprava znaleckého posudku slučitelná s ustanoveními třetí směrnice. Ve vztahu k řízení podle § 220p obch. zák. tato úprava podle jejich názoru vykazuje zásadní vady, které zakládají její rozpor s účelem komunitárního práva, ale také s ústavně chráněnými principy právního státu, zejména práva na spravedlivý proces. Z toho důvodu dovolatelé navrhují, aby Nejvyšší soud předložil úpravu § 220p obch. zák. Ústavnímu soudu k posouzení s návrhem na zrušení všech jejích ustanovení.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Zásadní právní význam shledává dovolací soud v řešení otázky, zda je dán naléhavý právní zájem akcionáře na určení výše vypořádání v penězích podle ustanovení § 220p odst. 4 ve spojení s ustanoveními § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák. a rovněž pro řešení otázky, zda je žaloba, jejímž prostřednictvím se mohou při zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře menšinoví akcionáři domáhat práva na přezkoumání podle ustanovení § 220p odst. 4 ve spojení s ustanoveními § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák., zvláštní určovací žalobou, u které není nutné prokazovat naléhavý právní zájem na požadovaném určení.

Nejvyšší soud se zabýval nejprve tím, zda jsou splněny podmínky stanovené článkem 234 Smlouvy a Evropským soudním dvorem (viz rozsudek ze dne 6. října 1982 ve věci C-283/81 CILFIT) pro položení předběžné otázky. Dovolatelé spatřují důvod pro položení předběžné otázky v tom, že ustanovení § 220h odst. 3 a 4 obch. zák. ve spojení s § 109 odst. 2 písm. c) věta za středníkem o. s. ř., v rozporu čl. 22 odst. 1 písm. c) třetí směrnice, vylučují vedení sporu o neplatnost převodu obchodního jmění. V projednávané věci však dovolatelé nenapadají neplatnost převodu obchodního jmění, ale domáhají se určení výše přiměřeného vypořádání. Nehledě ani na to, že, jak již Nejvyšší soud uvedl v rozhodnutí ze dne 30. srpna 2006, sp. zn. 29 Odo 242/2006, Evropský soudní dvůr v rozsudku ze dne 10. ledna 2006, ve věci C-302/04 Ynos, dospěl k závěru, že předcházejí-li skutkové okolnosti sporu přistoupení státu k Evropské unii, nemá Evropský soudní dvůr pravomoc k výkladu směrnice Evropského společenství.

Protože však § 220p obch. zák. byl ještě před vstupem České republiky do Evropské unie formulován tak, aby vyhovoval požadavkům třetí směrnice, Nejvyšší soud při jeho výkladu vycházel z požadavků třetí směrnice a aplikoval též interpretační pravidla, která Evropský soudní dvůr dovodil ve shora uvedeném rozhodnutí.

Na zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře výslovně pamatuje ustanovení čl.

29 třetí směrnice, podle něhož členské státy mohou použít čl. 27 a 28 této směrnice na operace, kterými jedna nebo více společností převádí v důsledku zrušení bez likvidace celé své obchodní jmění na jinou společnost, jestliže nejméně 90 % akcií a jiných cenných papírů zanikající společnosti, ale ne všechny, vlastní nástupnická společnost. Klíčový je zejména požadavek zakotvený v ustanovení čl. 28 písm. c) třetí směrnice, na něž odkazuje citovaný čl. 29 této směrnice. Podle tohoto ustanovení nemusejí členské státy aplikovat čl. 9, 10 a 11 na fúzi ve smyslu čl. 27 třetí směrnice, jestliže může v případě neshody o výši peněžního vypořádání tuto výši „určit soud“ („…it must be possible for the value of the consideration to be determined by a court“, „…muss das Entgelt durch das Gericht festgesetzt werden können“).

Česká republika možnost stanovenou v čl. 29 ve spojení s čl. 27 a 28 třetí směrnice nevyužila, neboť také na proces zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře vztáhla požadavky čl. 9, 10 a 11 této směrnice. Nejvyšší soud je přesto názoru, že je žádoucí přihlížet k uvedené formulaci při výkladu ustanovení § 220p ve spojení s § 220k obch. zák.

Nejvyšší soud se nedomnívá, že z čl. 29 ve spojení s čl. 27 a čl. 28 třetí směrnice plyne povinnost členského státu koncipovat národní řízení přezkoumávající správnost výše peněžního vypořádání při převodu obchodního jmění na hlavního akcionáře specifickým způsobem, který se liší od postupů existujících v procesní úpravě toho kterého národního práva, tj. v daném případě jako řízení pojaté striktně coby (zvláštní) řízení o určení výše vypořádání, jak by mohlo plynout z dikce těchto ustanovení. Lze pokládat za naplnění účelu uvedeného požadavku, připustí-li členský stát v národním právu soudní přezkum výše vypořádání stejným způsobem, jakým se v národní úpravě řeší jiné majetkové spory, vede-li takové řízení k rozhodnutí o tom, zda je přiznaná výše vypořádání přiměřená.Nejvyšší soud se dále zabýval návrhem na předložení věci Ústavnímu soudu (čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky a § 109 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.). Podle těchto ustanovení, dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu. K takovému postupu podle Nejvyššího soudu nejsou v projednávané věci splněny zákonné předpoklady, neboť ústavní konformita ustanovení § 220p obch. zák., a to i ve vazbě na ustanovení § 220k obch. zák., již předmětem řízení před Ústavním soudem byla. V nálezu ze dne 25. května 2005, sp. zn. III. ÚS 527/04, dospěl Ústavní soud k závěru, že právní úprava institutu zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na akcionáře s ohledem na zaručenou možnost přiměřeného vyrovnání a soudního přezkumu této přiměřenosti neomezuje vlastnická práva akcionářů způsobem, který by se příčil ústavnímu pořádku, proto Nejvyšší soud neshledal důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu k novému posouzení.

V řešení otázky povahy žaloby, jejímž prostřednictvím se mohou menšinoví akcionáři domáhat práva na přezkoumání výše vypořádání v penězích podle ustanovení § 220p odst. 4 ve spojení s ustanoveními § 220k odst. 1, 5 a 7 obch. zák. při zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře, a rovněž v řešení otázky naléhavého právního zájmu na požadovaném určení se Nejvyšší soud plně ztotožňuje se závěry soudu odvolacího.

Určovací žaloba má preventivní povahu a má za účel poskytnout ochranu právnímu postavení žalobce dříve, než dojde k porušení právního vztahu nebo práva. Naléhavý právní zájem na určení je proto dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce, nebo kde by se bez požadovaného určení stalo jeho právní postavení nejistým. Proto není určovací žaloba zpravidla opodstatněna tam, kde již byly právní vztah nebo právo porušeny a kde je třeba se domáhat ochrany žalobou na plnění.

I v případě, kdy lze žalovat na splnění povinnosti, může však být naléhavý právní zájem na určení dán tehdy, jestliže se určovací žalobou vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu a předejde se tak případným dalším žalobám na plnění nebo jestliže žaloba na plnění neřeší a ani nemůže řešit celý obsah a dosah sporného právního vztahu nebo práva (srov. např. rozsudek uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 17/1972).

Taková situace nicméně ve vztahu k žalobě na přezkoumání výše vypořádání v penězích při zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře nenastává. Žaloba na plnění, i když ji podal jediný menšinový akcionář, řeší celý obsah a dosah mezi stranami sporné výše vypořádání. Soudní rozhodnutí, kterým se žalobci přiznává právo na jinou výši vypořádání, zavazuje podle ustanovení § 220k odst. 5 obch. zák., na něž odkazuje § 220p odst. 4 obch. zák., hlavního akcionáře co do základu přiznaného práva i vůči ostatním minoritním akcionářům. Tím je zajištěno, že také žaloba na plnění v daném případě předejde případným dalším žalobám v tom smyslu, že je jí najisto postavena výše přiměřeného vypořádání (resp. výše dorovnání) připadající na jednu akcii, není proto naplněn ani druhý z uvedených důvodů, pro něž by bylo možné přiznat minoritním akcionářům naléhavý právní zájem na určení správné výše vypořádání.

Dikce ustanovení § 220k odst. 5 obch. zák. ostatně potvrzuje, že soud v řízení zahájeném podle tohoto ustanovení

neurčuje v obecné rovině, jaké vypořádání je přiměřené, nýbrž shledá-li k návrhu žalobce, že stanovené vypořádání není přiměřené, přizná žalobci právo na jinou výši vypořádání, resp. zaváže žalovaného k zaplacení dorovnání. Takový výrok může soud vynést jedině k žalobě na plnění ve smyslu § 80c písm. b) o. s. ř. Při jiném výkladu by citované ustanovení nebylo potřebné.

Stejně tak nelze souhlasit s názorem dovolatelů, že z ustanovení § 220p odst. 4 obch. zák. a odkazu na § 220k odst. 1 obch. zák. v něm obsaženém plyne, že obchodní zákoník přiznává menšinovým akcionářům při zrušení akciové společnosti převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře dva druhy práv – právo na přezkoumání výše vypořádání v penězích a právo na určení, resp. výplatu dorovnání v penězích. Určuje-li ustanovení § 220p obch. zák., že společnost musí menšinového akcionáře upozornit na to, že má právo žádat o přezkoumání výše vypořádání v penězích, zakládá toto ustanovení pouze povinnost společnosti (a tomu odpovídající oprávnění akcionáře) informovat akcionáře o jeho právu založeném ustanovením § 220k odst. 1 obch. zák. Ani z dikce tohoto ustanovení ani z jeho účelu nelze dovodit, že by zakládalo další právo akcionáře vedle práva upraveného v § 220k odst. 1 obch. zák. a nelze z něj ani dovozovat povahu žaloby, kterou se bude svého práva domáhat; ta plyne, jak shora uvedeno, právě z odkazovaných ustanovení § 220k odst. 1, 5 a 7.

Přitom s námitkou dovolatelů, že závěr odvolacího soudu, že menšinový akcionář, který nepovažuje výši vypořádání, již mu poskytl hlavní akcionář podle § 220p odst. 2 obch. zák., za přiměřenou, má alespoň hrubou představu o výši tohoto vypořádání, což mu umožňuje na základě důkazů, jež předloží, podat žalobu na plnění je nesprávný, se dovolací soud neztotožňuje.

Z logiky věci plyne, že rozhodne-li se menšinový akcionář podat žalobu podle ustanovení § 220k odst. 1 obch. zák., za situace, kdy výše poskytnutého vypořádání je doložena znaleckým posudkem, musí mít k dispozici informace nasvědčující tomu, že je znalecký posudek (a tedy i výše přiměřeného vypořádání), nesprávný. Na základě takových informací si potom musí učinit, jak správně uzavřel odvolací soud, alespoň hrubou představu o tom, jakého vypořádání se má domáhat. Pokud následně vyjde v řízení najevo (např. na základě posudku znalce ustanoveného soudem), že žalobci náleží dorovnání v jiné výši, než požaduje, nic nebrání tomu, aby vzal žalobu částečně zpět anebo aby ji rozšířil o potřebnou částku.

Zásadní právní význam naproti tomu Nejvyšší soud nespatřuje v otázce, zda řízení podle § 220k obch. zák. je řízením podle § 200e, neboť odvolací soud na ní napadené rozhodnutí nezaložil. Pro úplnost se dodává, že předmětem tohoto řízení je spor mezi společníky obchodní společnosti z právního vztahu týkajícího se jejich (předchozí) účasti ve společnosti, ve smyslu § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. V řízení o přezkoumání vypořádání podle § 220k obch. zák. je tak soud podle § 120 odst. 2 ve spojení § 220e odst. 1 o. s. ř. povinen provést i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu, než byly účastníky navrhovány. Tím se posiluje procesní postavení navrhovatelů - menšinových akcionářů a spolu s ním také jejich ochrana, což nepochybně zvyšuje ústavní konformitu institutu zrušení akciové společnosti s převodem obchodního jmění na hlavního akcionáře.

K námitce dovolatelů, že posouzení věci je v rozporu s hmotným právem, když odvolací soud dospěl k závěru, že práva podle § 220p obch. zák. lze uplatnit pouze žalobou na plnění, dovolací soud uzavřel, že uvedené posouzení je posouzením procesně právním a nemůže tedy jít o rozpor s právem hmotným. Přitom, jak se uvádí shora, jde o posouzení správné.

Podle ustanovení § 200e odst. 1 a 3 ve vazbě na § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. se o sporech z právních vztahů mezi společníky obchodní společnosti, které se týkají účasti ve společnosti, rozhoduje usnesením. Rozhodnutí odvolacího soudu má proto povahu usnesení, i když tak není označeno, a proto také dovolací soud rozhodl ve věci usnesením. Uvedený nedostatek označení však není takovou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a nezakládá některý z důvodů zmatečnosti.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243 odst. 2 věta první o. s. ř. zamítl. O náhradě nákladů dovolacího řízení rozhodl podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť dovolatelé s ohledem na výsledek řízení na náhradu svých nákladů nemají právo a odpůrkyni žádné náklady dovolacího řízení nevznikly.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Zastavení exekuce
- Majetková podstata (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody zaměstnancem
- Náklady řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Zajištění dluhu (exkluzivně pro předplatitele)
- Způsobilost být účastníkem řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody
- Katastr nemovitostí
- Insolvence a SJM
- Vedlejší účastník